

Uuden, kokonaan Suomen alueella sijaitsevan Saimaan meriyhteyden vaihtoehtojen selvittämiseksi osana Itä-Suomen elinvoiman, huoltovarmuuden ja turvallisuuden vahvistamista

Aloitteen perustelut

Saimaan vesistöalue muodostaa Suomen merkittävimmän sisävesiliikenteen kokonaisuuden ja on keskeinen osa Itä-Suomen teollisuuden, matkailun, vientikuljetusten sekä alueellisen kehityksen infrastruktuuria. Muuttunut geopoliittinen toimintaympäristö, Suomen NATO-jäsenyys sekä kasvava tarve vahvistaa kansallista huoltovarmuutta edellyttävät pitkäjänteistä tarkastelua myös Suomen liikenne- ja logistiikkaverkkojen tulevaisuudesta.

Itä-Suomen saavutettavuuden ja kilpailukyvyn turvaaminen on noussut valtakunnallisesti merkittäväksi tavoitteeksi. Samalla on käynnistetty useita toimia Itä-Suomen elinvoiman vahvistamiseksi. Tässä yhteydessä on perusteltua arvioida myös pitkän aikavälin ratkaisuja, joilla Saimaan alueen yhteydet kansainvälisille markkinoille voidaan turvata muuttuvissa olosuhteissa.

Nykyinen Saimaan kanava on ollut historiallisesti tärkeä kuljetusväylä, mutta tulevaisuuden näkökulmasta on perusteltua selvittää vaihtoehtoja, joissa yhteys merelle olisi kokonaisuudessaan Suomen alueella sijaitseva, Suomen määräysvallassa oleva ja kansallisen päätöksenteon piirissä.

Selvityksen tarkoituksena ei ole ottaa kantaa uuden väylän toteuttamiseen, vaan tuottaa puolueetonta tietoa päätöksenteon tueksi siitä, millaisia teknisiä, taloudellisia, ympäristöllisiä ja yhteiskunnallisia vaihtoehtoja Suomella voisi tulevaisuudessa olla käytettävissään.

Huoltovarmuus ja turvallisuus

Suomen NATO-jäsenyyden myötä liikenneverkkojen toimintavarmuus, logistinen resilienssi sekä kriittisen infrastruktuurin turvallisuus ovat nousseet entistä merkittävämmiksi tekijöiksi kansallisessa varautumisessa.

Kokonaan Suomen alueella sijaitseva vesiliikenneyhteys vahvistaisi Suomen logistista omavaraisuutta ja tarjoaisi mahdollisuuden arvioida uusia ratkaisuja Itä-Suomen huoltovarmuuden, sotilaallisen liikkuvuuden sekä kriittisten kuljetusketjujen turvaamiseksi kaikissa turvallisuustilanteissa.

Vesiliikenneyhteys siirtäisi raskaita kuljetuksia pois tieverkolta ja säästäisi näin tieverkoston korjausvelkaa. Samalla se mahdollistaisi suoraan valmiiden sekä isompien kokonaisuuksien ja komponenttien valmistamisen.

Itä-Suomen elinvoima

Mahdollinen uusi vesitieyhteys voisi pitkällä aikavälillä vahvistaa Itä-Suomen kilpailukykyä, lisätä alueen houkuttelevuutta investointikohteena sekä luoda uusia mahdollisuuksia teollisuudelle, matkailulle ja vihreän siirtymän hankkeille.

Kysymys ei koske yksittäistä maakuntaa vaan koko Saimaan talousaluetta, jonka vaikutukset ulottuvat Etelä-Savoon, Etelä-Karjalaan, Pohjois-Savoon, Pohjois-Karjalaan, Kymenlaaksoon ja laajemmin koko Itä-Suomeen.

Eurooppalainen ulottuvuus

Euroopan unionin liikennepolitiikassa korostuvat TEN-T-verkkojen kehittäminen, liikennejärjestelmien turvallisuus, huoltovarmuus sekä kestävä kuljetusratkaisut.

Selvityksessä tulisi arvioida mahdollisuuksia liittää Saimaan alue nykyistä vahvemmin osaksi eurooppalaisia liikennekäytäviä ja kansainvälisiä vesitieverkostoja. Samalla olisi tarkasteltava mahdollisuuksia hyödyntää Euroopan unionin liikenneinfrastruktuurin rahoitusinstrumentteja sekä muita kansainvälisiä rahoituslähteitä.

Aloite

Esitän, että aloitamme yhteistyössä muiden Itä-Suomen maakuntien kanssa selvittämään uuden, kokonaan Suomen alueella sijaitsevan Saimaan meriyhteyden vaihtoehtoja osana Itä-Suomen elinvoiman, huoltovarmuuden ja turvallisuuden vahvistamista.

1. Aloitetaan Etelä-Savon toimesta käynnistämään valmistelu yhteisen Itä-Suomen maakuntien aloitteen laatimiseksi uuden, kokonaan Suomen alueella sijaitsevan Saimaan meriyhteyden vaihtoehtojen selvittämisestä;
2. kutsua valmisteluun mukaan vähintään Etelä-Karjalan, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Kymenlaakson maakuntaliitot sekä muut asiasta kiinnostuneet Saimaan vaikutusalueen maakunnat;
3. esittää valtioneuvostolle, liikenne- ja viestintäministeriölle, työ- ja elinkeinoministeriölle sekä puolustusministeriölle, että uuden Saimaan meriyhteyden vaihtoehtoja tarkastellaan osana Itä-Suomen kehittämistä, kansallista huoltovarmuutta, turvallisuutta ja liikennejärjestelmän pitkän aikavälin suunnittelua;
4. edellyttää, että mahdollisessa esiselvityksessä arvioidaan:
 - vaihtoehtoiset kokonaan Suomen alueella sijaitsevat reittiratkaisut;
 - vaikutukset huoltovarmuuteen, turvallisuuteen ja sotilaalliseen liikkuvuuteen;
 - vaikutukset Itä-Suomen elinvoimaan, teollisuuteen, matkailuun ja investointeihin;
 - yhteydet Itä-Suomen ohjelman tavoitteisiin;
 - mahdollisuudet liittää Saimaa osaksi Euroopan unionin TEN-T-liikenneverkkoja ja kansainvälisiä vesiliikennekäytäviä;
 - EU-rahoituksen sekä muiden kansainvälisten rahoituslähteiden hyödyntämismahdollisuudet;
 - ympäristö- ja ilmastovaikutukset;
 - kustannusarviot, toteuttamiskelpoisuus ja yhteiskuntataloudelliset vaikutukset.

Lopuksi

Itä-Suomen tulevaisuuden kannalta on tärkeää tarkastella ennakkoluulottomasti uusia ratkaisuja, joilla voidaan vahvistaa alueen elinvoimaa, saavutettavuutta, huoltovarmuutta ja turvallisuutta. Yhteinen maakuntien välinen selvityshanke tarjoaisi päätöksenteon tarjottavan tietopohjan

arvioida Saimaan vesistöalueen pitkän aikavälin kehittämismahdollisuuksia osana Suomen ja Euroopan liikennejärjestelmiä.

Etelä-Savon maakuntavaltuustossa 10.6.2026

Aloitteen tekijä: KD valtuustoryhmä ja puolesta Jarmo Puustinen

